

BZA2 – VÍCEPODLAŽNÍ BUDOVY

- ÚVOD
- RÁMOVÉ KONSTRUKCE
- ZTUŽUJÍCÍ STĚNY
- **ZÁKLADOVÉ KONSTRUKCE** – typy základů, požadavky, podmínky spolehlivosti, navrhování základových patek, pásů a desek (statické působení, výpočet účinku zatížení, dimenzování, vyztužení), zásady navrhování pilotových základů
- SCHODIŠTĚ
- SUTERÉNNÍ A OPĚRNÉ STĚNY

1

funkce, požadavky:

přenášení veškerého zatížení objektu ze svislých nosných prvků do základové zeminy (podloží) tak, aby nedošlo k poruchám v podloží ani ve stavebním objektu

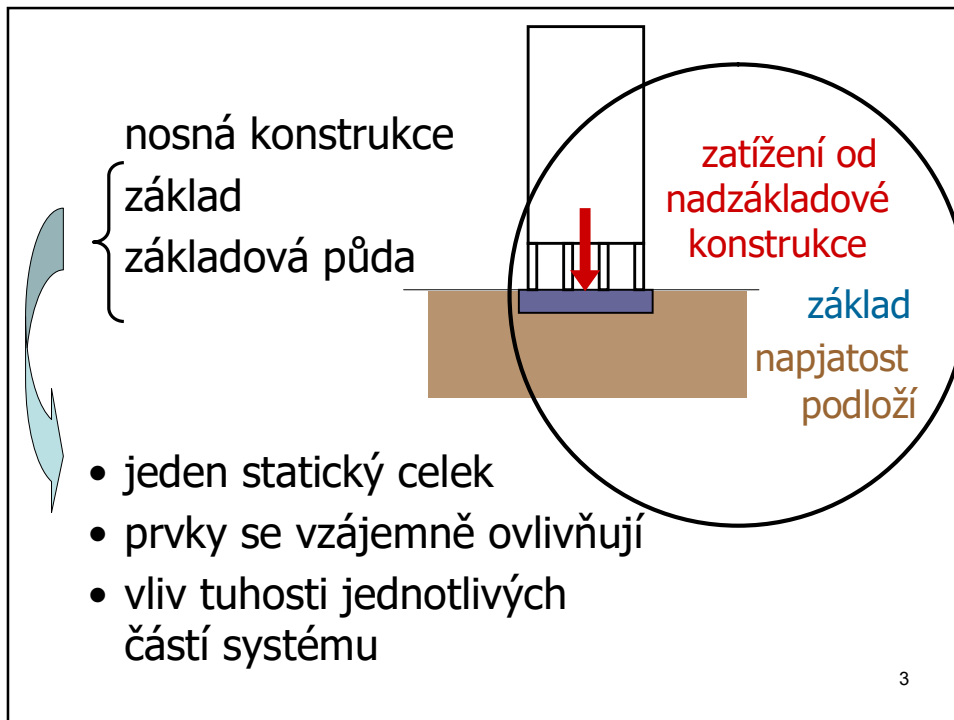
→ hlediska posouzení:

- **spolehlivost základové zeminy**
(únosnost, stabilita, deformace - sedání)
- **spolehlivost vlastního bet. základu** (MSÚ, MSP)

typy základů:

- **plošné** (patky, pásy, rošty, desky)
- **hlubinné** (piloty, studny, stěny, kesony)

2

namáhání základové konstrukce ovlivňuje :

- **CHARAKTER ZAKLÁDANÉHO OBJEKTU**
(konstrukční systém a jeho tuhost, rozsah a počet podlaží, ...)
- druh základové půdy a její vlastnosti – únosnost podloží,
STLAČITELNOST PODLOŽÍ
- **TUHOST SAMOTNÉHO ZÁKLADU**

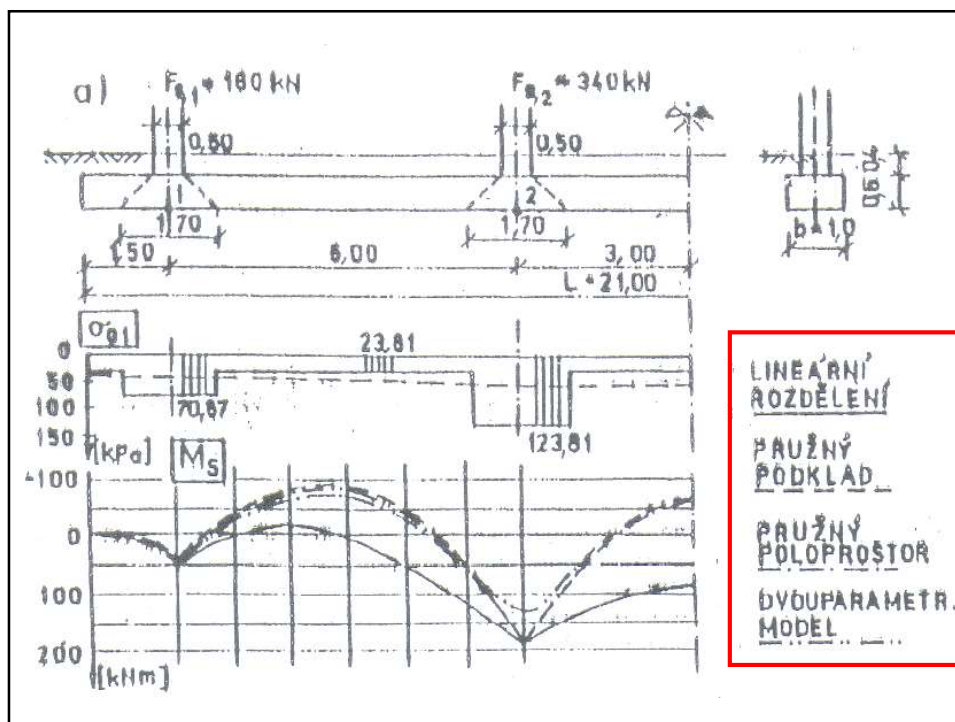
různé stupně (úrovně, náročnost) návrhu

- všechny tři prvky systému se navzájem ovlivňují (iterace)
- zjednodušené postupy

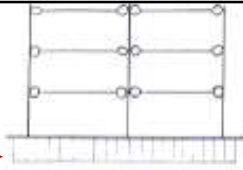
napjatost podloží – VZTLAK V ZÁKLADOVÉ SPÁŘE

- vliv interakce nadzákladové konstrukce a základů s podložím
- deformace → rozdělení napětí v základové spáře
- předpoklady – modely chování podloží:
  - rovinnost zákl. spáry i po zatížení → lineární rozdělení napětí
  - Winklerův model pružného podkladu
  - pružný poloprostor
  - parametrické modely podloží

5

Úroveň 0

Lineární rozdělení napětí pod základem

Podmínky :

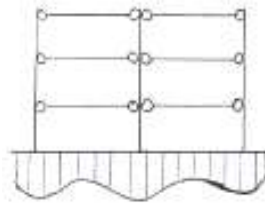
- kontaktní napětí nepřesahuje návrhové hodnoty
- MSP : konstrukční systém není ovlivněn sedáním, rozdíly v sedání jsou malé
- MSÚ : konstrukční systém je schopen plasticky se deformovat, takže rozdíly v sedání neovlivní návrh

malá věrohodnost průběhu vnitřních sil v základ.
konstrukci

nedává podklad pro výpočet diferenčního sedání

7

Úroveň 1

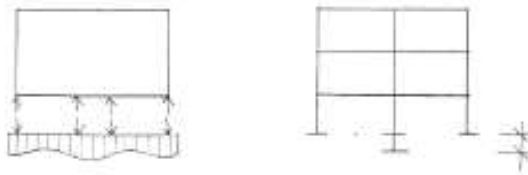
Kontaktní napětí je stanoveno
s přihlédnutím k poměrným tuhostem
základu i podloží → **interakce podloží základ**

Podmínky :

- MSP - použitelnost konstrukce neovlivní deformace podloží
- MSÚ - konstrukční systém je dostatečně duktilní

8

Úroveň 2

- uvažuje se vliv deformace základu na horní konstrukci
- nadzákladová konstrukce se vyztužuje s přihlédnutím k deformaci základu

Úroveň 3

interakce horní konstrukce - základ - podloží

9

výběr výpočetního modelu:

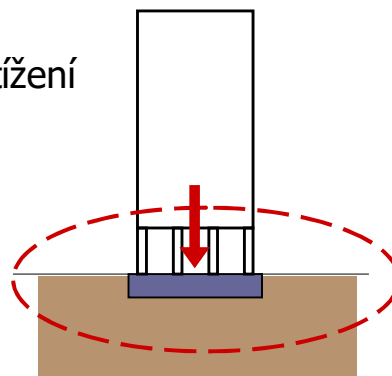
- výběr stupně analýzy podle složitosti a náročnosti systému
budova – základ – podzákladí

- zjednodušeně:

horní stavba = zatížení

- tuhost nadzákladové konstrukce
- tuhost základové konstrukce
- stlačitelnost podloží

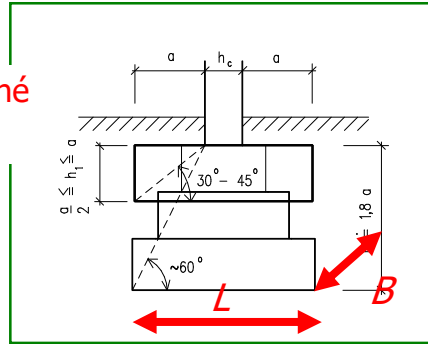
základ
+ podloží

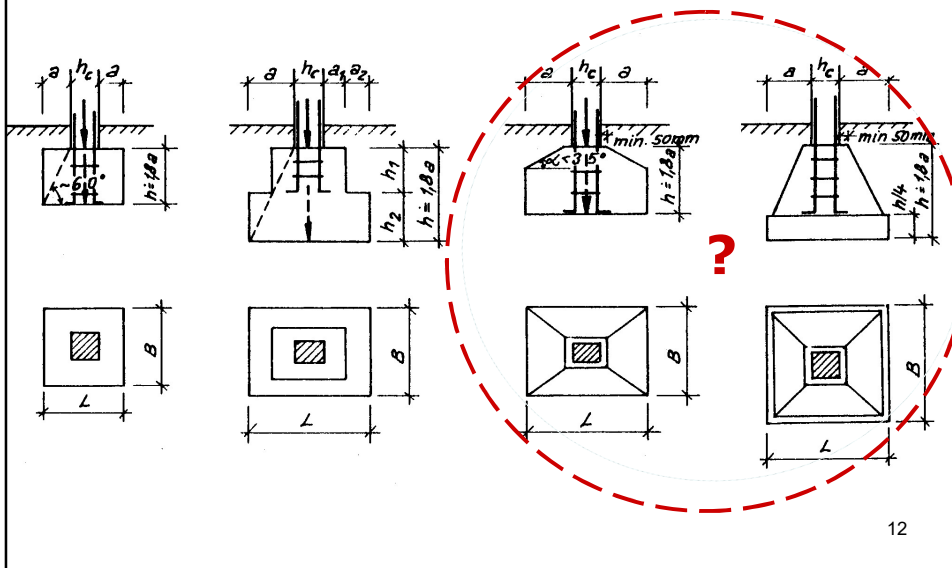
10

PATKY

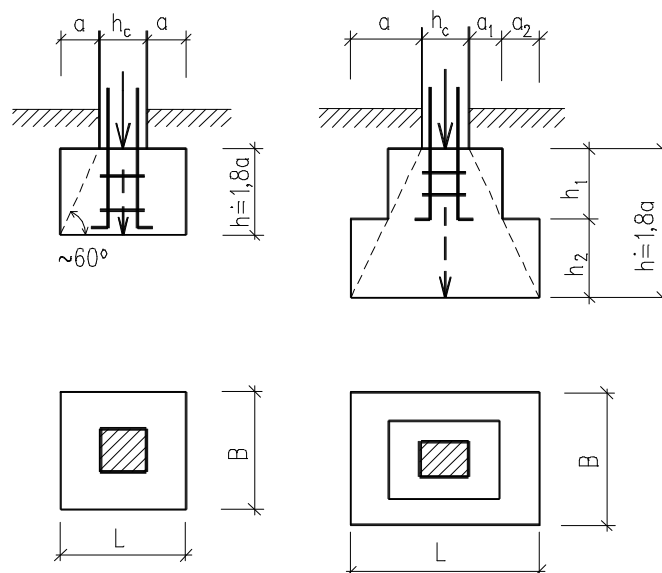
- napětí v základové spáře (obvykle předpoklad lineárního rozdělení)
  - centrické zatížení $\rightarrow \sigma = (N + G_{0z})/A_z$
  - excentrické – rovnoměrné $\sigma = (N + G_{0z})/A_{z,eff}$
- typy podle vyztužení:
  - prostý beton
  - ŽB
- podle tvaru

tvary patek z prostého betonu

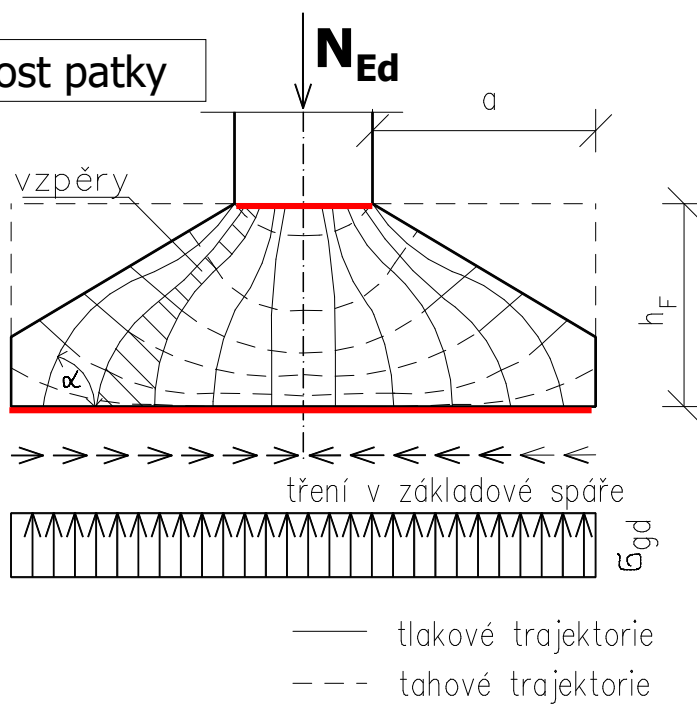

základové patky z prostého betonu

13

napjatost patky

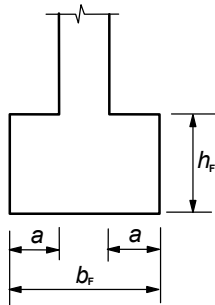

4

postup návrhu

- půdorysné rozměry – podle parametrů zeminy
  - výška – odhad z empirického vztahu (úhel $\sim 60^\circ$ - lépe zpřesnit výpočtem z únosnosti v ohybu)
  - určení vlastní tíhy
  - ověření – půdorysné rozměry (zpřesnění napětí v základové spáře)
  - ověření únosnosti betonu v ohybu (úprava h_F)

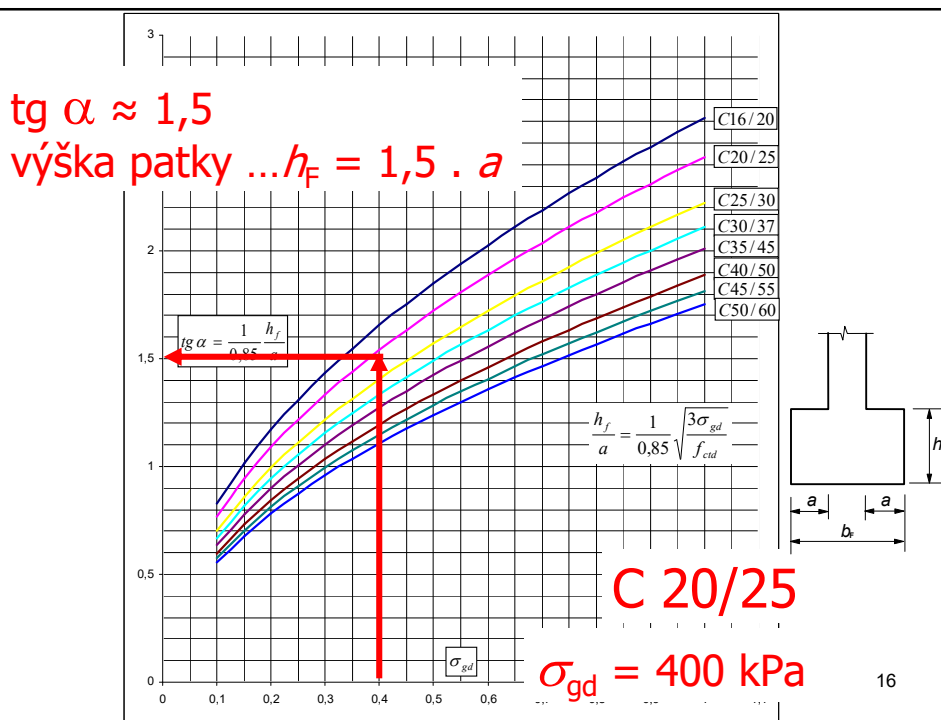
bezpečnost

$$\frac{0,85 \cdot h_F}{a} \geq \sqrt{3} \frac{\sigma_{gd}}{f_{ctd}}$$

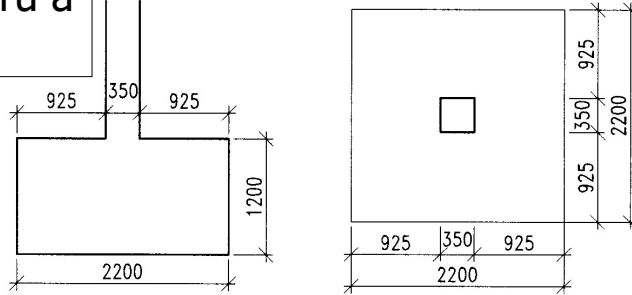
$$f_{ctd} = \alpha_{ct,pl} f_{ctk,0,05} / \gamma_c = 0,7 \text{ (NP)} \quad \gamma_c = 1,5$$

15

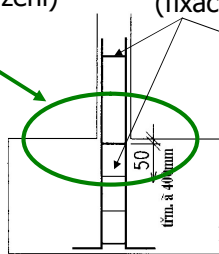
výkres tvaru a výztuže

soustrředěný tlak
(posouzení, výztužení)

třmínky
(fixace výztuže)

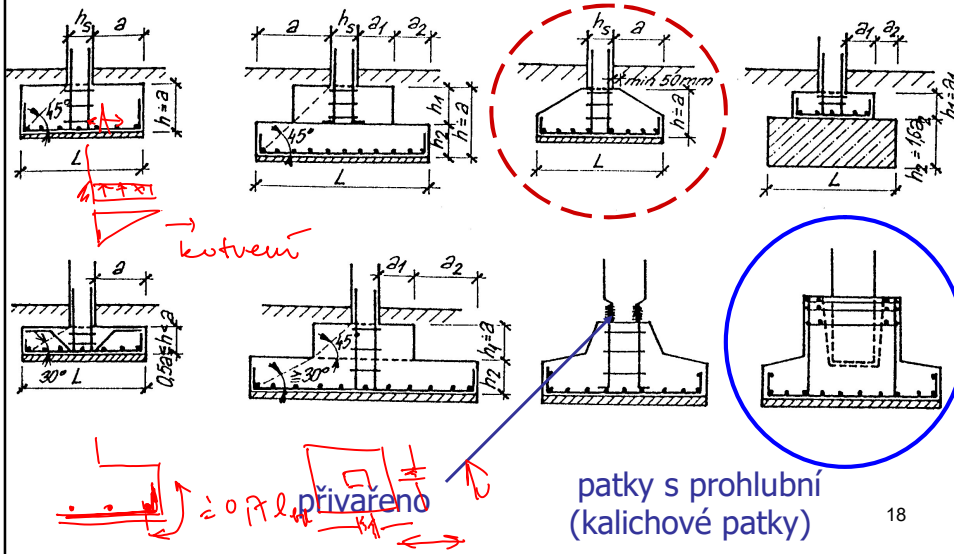
přesahová délka
(počítat, kótovat)

φR8

kotevní výztuž
(poloha, délka)

Tvary patek ze železobetonu

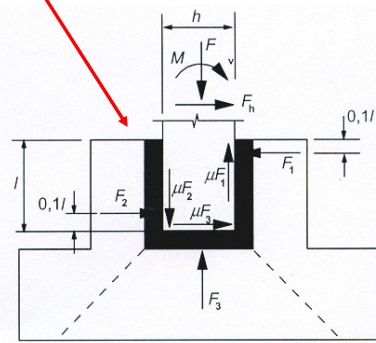
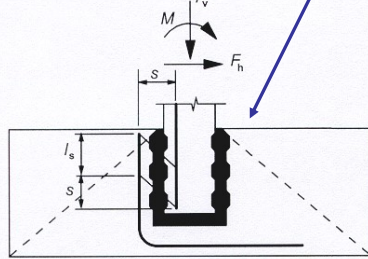

patek s prohlubní
(kalichové patek)

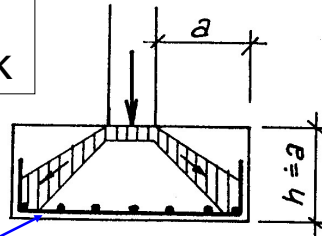

prohlubeň- kalich

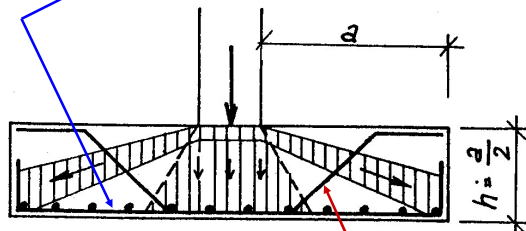
se **zazubným povrchem**
s **hladkým povrchem**

vyztužení
železobetonových patek

podélná výztuž
($a_{s,min}$, krytí, mezery)

+ kotevní výztuž sloupů + třmínky

výztuž na protlačení

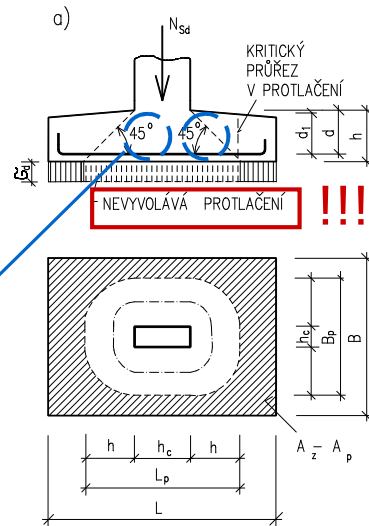
+ event. vyztužení pod sloupem (příčná tahová namáhání)

protlačení základové patky nebo desky

hledá se rozhodující
poloha
kontrovaného
obvodu
resp.
nejnebezpečnější
sklon trhliny

$$0,5d \leq a \leq 2d$$

$$\alpha = ?$$

$$V_{Ed,red} = V_{Ed} - \Delta V_{Ed}$$

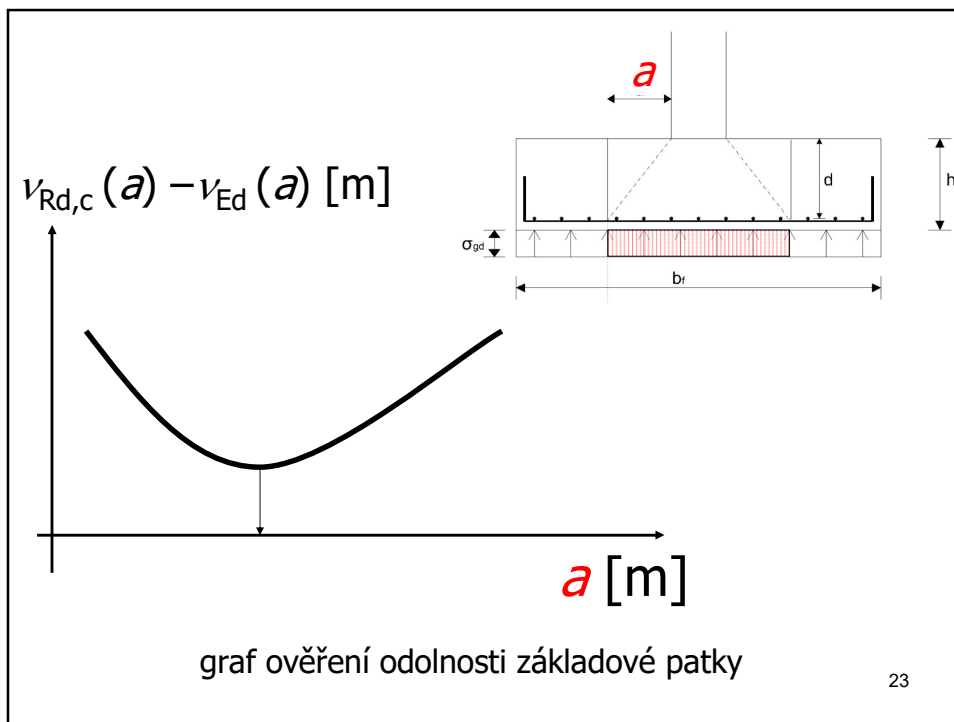
$$\Delta V_{Ed} = \sigma_{gd} \cdot A(a)$$

$$A(a) = \pi \cdot a^2 + c_1 c_2 + 2a(c_1 + c_2)$$

$$u(a) = 2\pi a + 2(c_1 + c_2)$$

$$v_{Ed}(a) = \frac{V_{Ed,red}}{u(a) \cdot d}$$

$$v_{Rd,c}(a) = C_{Rd,c} k (100 \rho f_{ck})^{1/3} \frac{2d}{a} \geq v_{min} \frac{2d}{a}$$

23

ověření odolnosti základové patky proti protlačení – příklad

a	$u(a)$	$A(a)$	$V_{Ed,red}(a)$	$v_{Ed}(a)$	$v_{Rd,c}(a)$	$v_{min} \cdot 2d/a$
[m]	[m]	[m ²]	[MN]	[MPa]	[MPa]	[MPa]
0,50 d	3,452	0,891	2,879	1,585	1,666	1,576
0,66 d	3,981	1,204	2,731	1,304	1,262	1,194
0,75 d	4,279	1,399	2,638	1,172	1,111	1,051
1,00 d	5,105	2,016	2,347	0,874	0,833	0,788
1,25 d	5,931	2,742	2,003	0,642	0,666	0,630
1,50 d	6,757	3,576	1,609	0,453	0,555	0,525
1,75 d	7,584	4,519	1,163	0,292	0,476	0,450

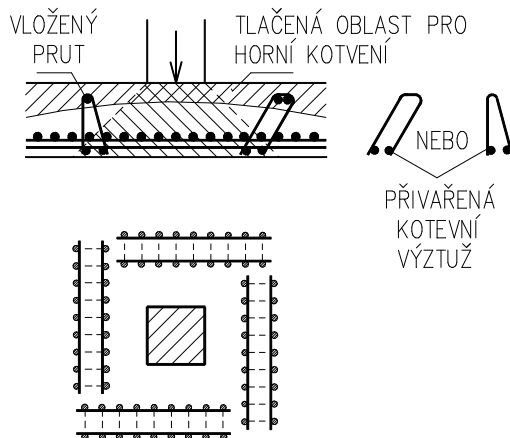
$$v_{Ed(uo)} < v_{Rd,max} \quad \text{vyhovuje}$$

$$v_{Ed(a)} < v_{Rd,c(a)} \quad \text{nevyhovuje pro některé úhly } \theta$$

$\Rightarrow$ zvětšit výšku patky
 $\Rightarrow$ zlepšit beton
 $\Rightarrow$ přidat výztuž na protlačení

24

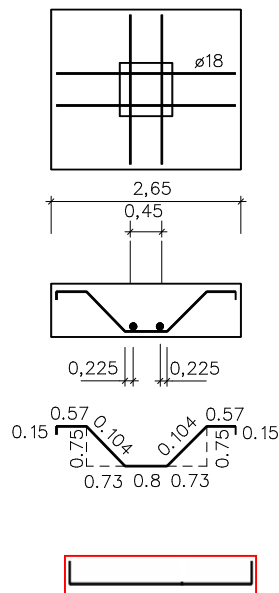
výztuž na protlačení
TŘMÍNKY ??? ... speciální **SMYKOVÉ LIŠTY**
 (nikoliv ze smykových trnů)

25

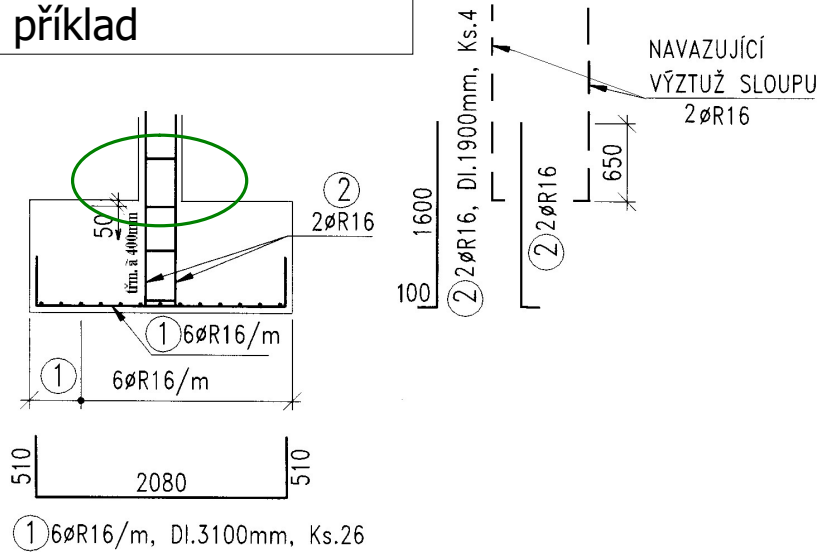
výztuž na protlačení
 nejčastěji
OHYBY

**+ výztuž vodorovnou
 dole na ohyb**

26

vyztužení ŽB patek - příklad

27

REZ A-A

REZ B-B

REZ C-C

PRŮJEM	Ø (mm)	Léžka (mm)	POČET ks	CELKOVÁ DÉLKA (mm)	
				Ø 16mm	Ø 8 mm a 22mm
1	16	2000	12	24,000	
2	16	2000	21	50,400	
3	22	1410	10		14,100
4	8	1300	2		2,600
5	8	1900	7		13,300
6	8	2000	4		8,000
7	8	1800	4		7,200
8	8	850	7		5,950
CELKOVÁ DÉLKA				100,650	34,900
PRŮMĚR PRŮJEM	(mm)			1,578	0,305
PRŮMĚR CELKEM	(mm)			177,889	16,637
					31,698

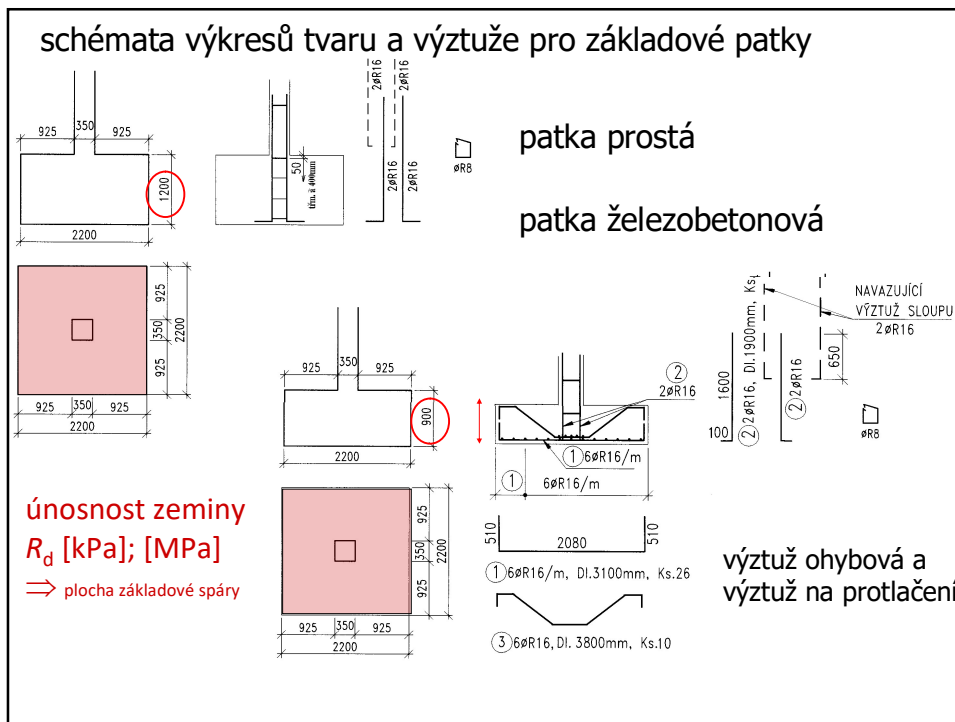
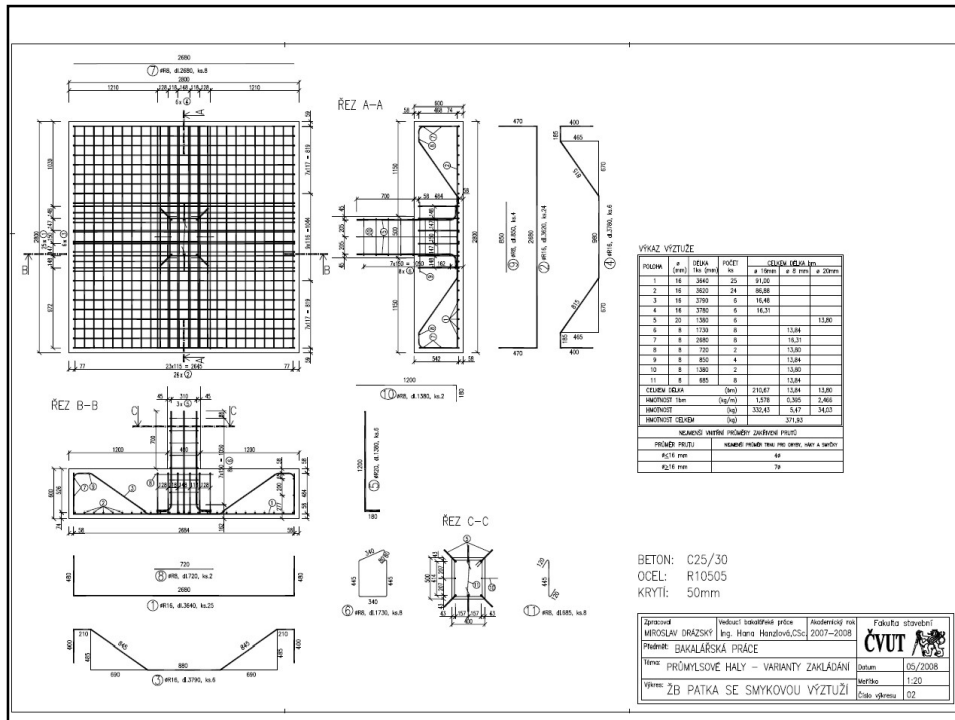
NEKOROVANÉ VÝZTUŽNÍ PŘÍMÉRY ZVÝŠENÉHO PRŮJEMU

PRŮMĚR PRŮJEM	NEKOROVANÉ VÝZTUŽNÍ PŘÍMÉRY ZVÝŠENÉHO PRŮJEMU
Ø 16 mm	Ø 16 mm
Ø 22 mm	Ø 22 mm

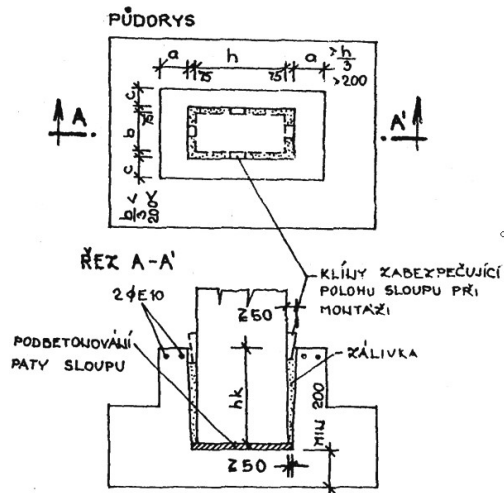
BETON: C25/30
OCEL: R10505
KRYTÍ: 50mm

Zpracoval	vedoucí inženýrské práce	akademický inž.	Fakulta stavební
MIROSLAV DRAŽEKÝ	Ing. Hana Hančlová, CSc.	2007-2008	ČVUT
Pracovní: BAKALÁŘSKÁ PRÁCE			
Téma: PRŮMYŠLOVÉ HALY - VARIANTY ZAKLÁDÁNÍ			datum: 05/2008
Výsledek: ŽB PATKA BEZ SMYKOVÉ VÝZTUŽE			stránka: 1/20
			číslo výkresu: 01

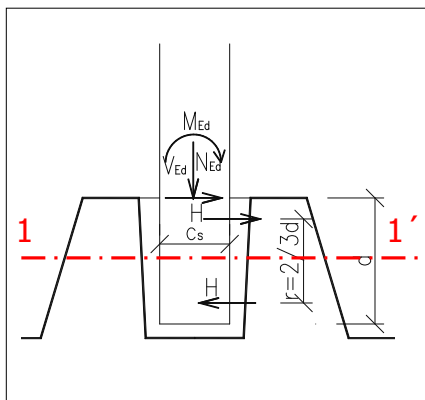
28

patka s prohlubní- kalichová patka

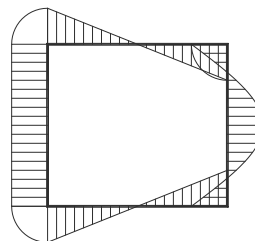
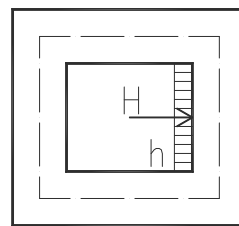

31

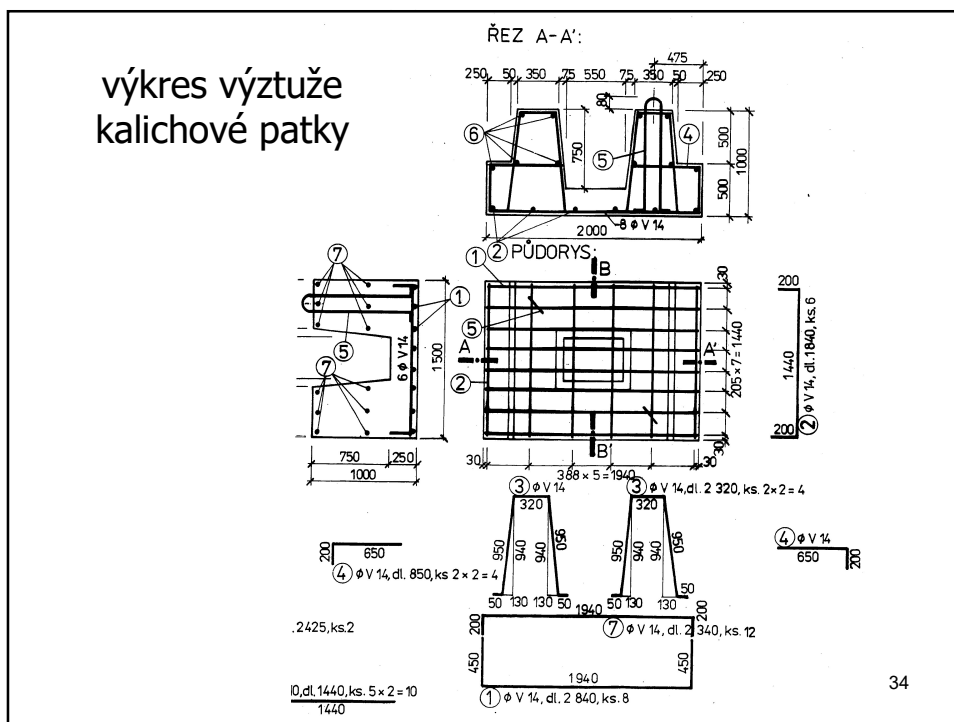
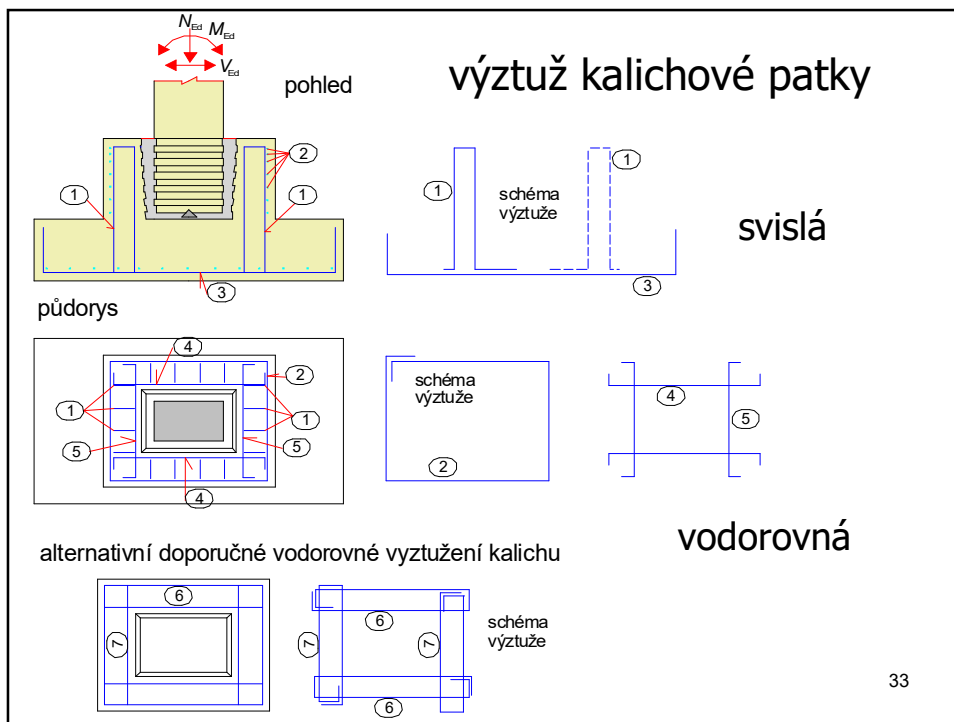

statické působení kalichu

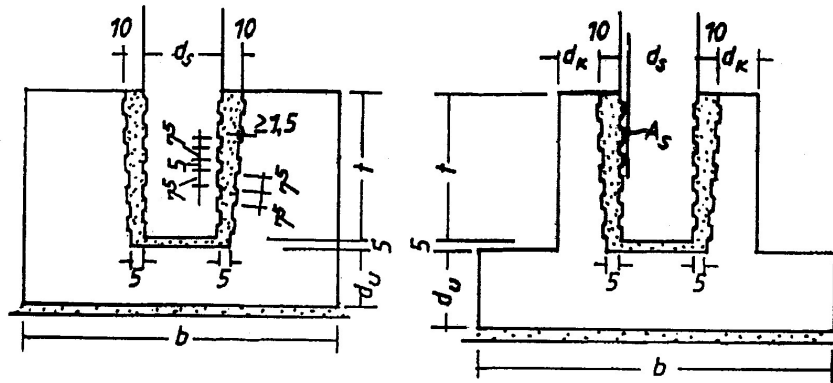
řez 1 - 1'

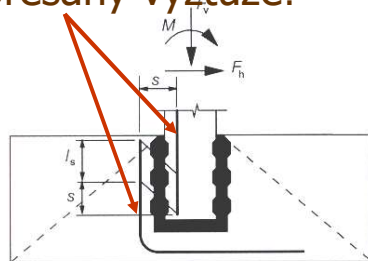
Patka s profilovanou prohlubní (kalichem)

35

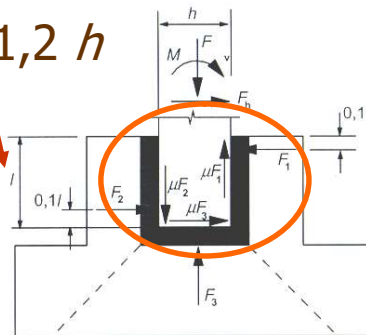
základy s prohlubněmi (kalichy)

přesahy výztuže!

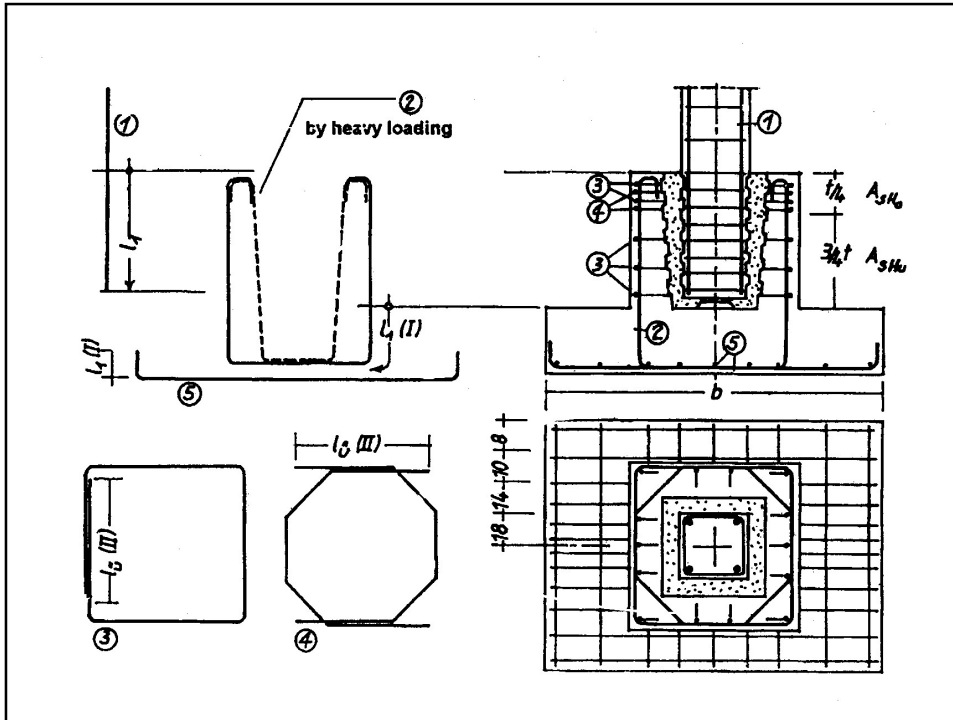
s profilovaným povrchem
monolitický spoj

$l \approx 1,2 h$

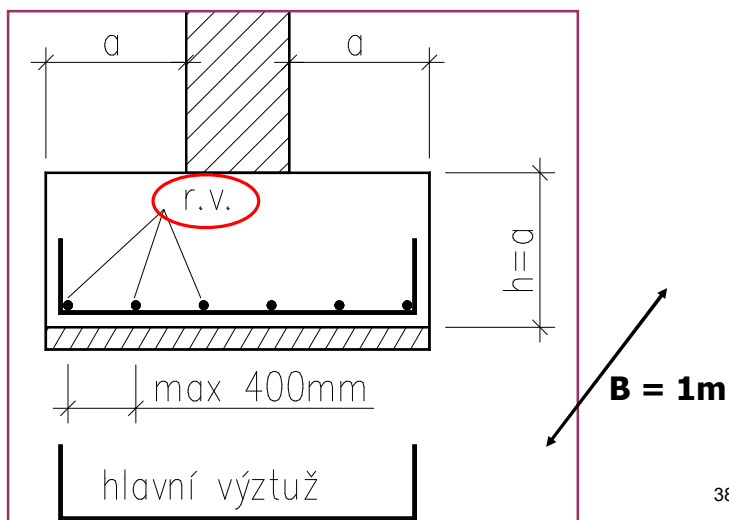

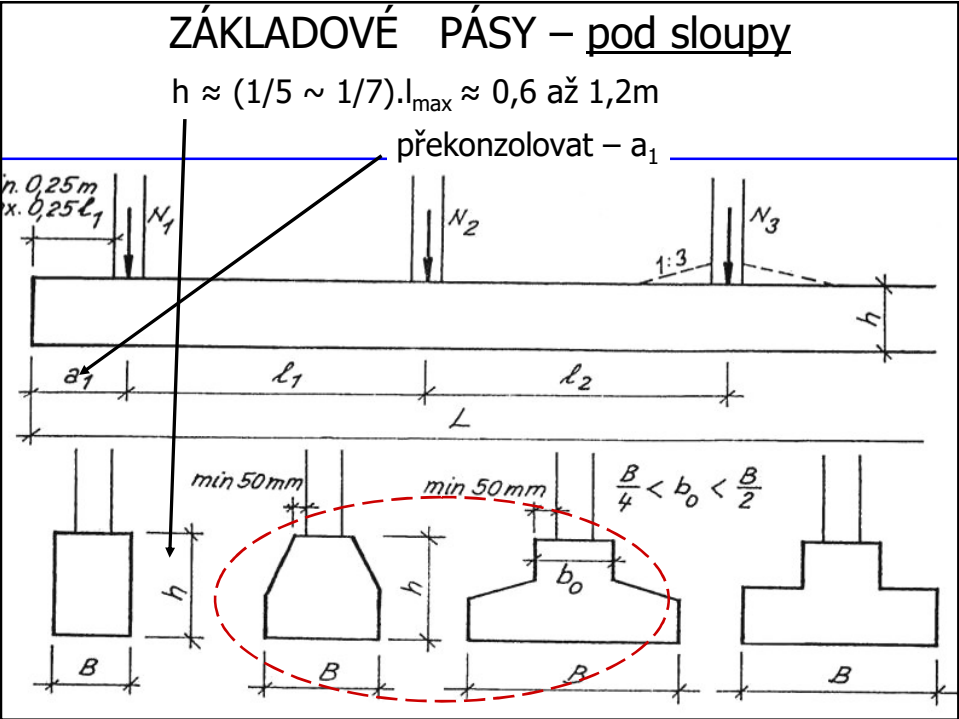
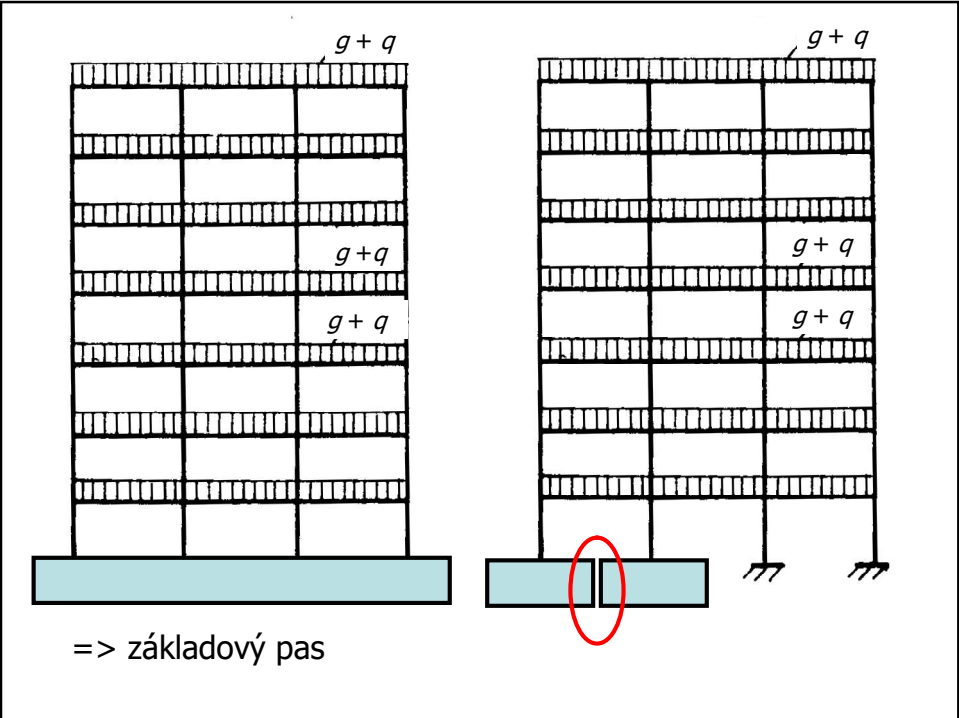
s hladkým povrchem
posoudit protlačení

36

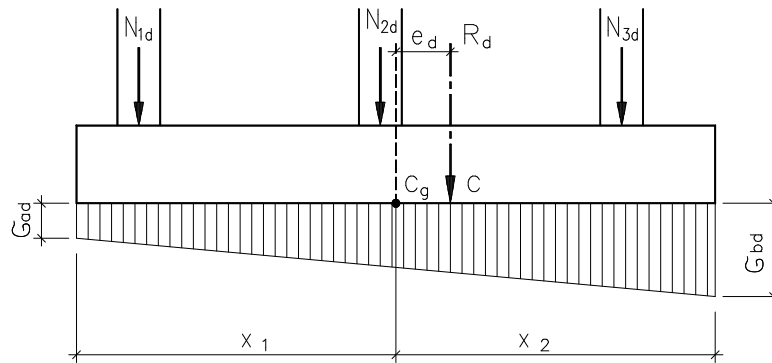
ZÁKLADOVÉ PÁSY – pod stěnami
 příčný směr - jako patky se šířkou $B = 1\text{m}$
 podélný směr – rozdělovací výztuž

rozdělení napětí v základové spáře

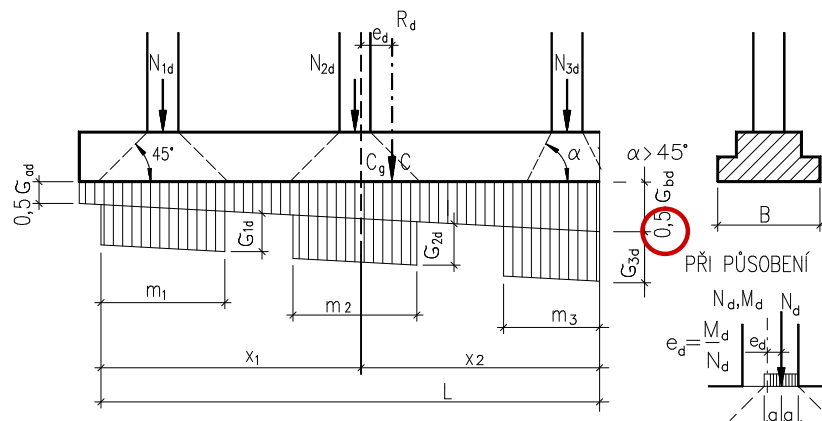
nadzákladová konstrukce měkká
stlačitelné podloží + tuhý nebo ohebný základ

napětí se určí z rovnováhy sil a momentů

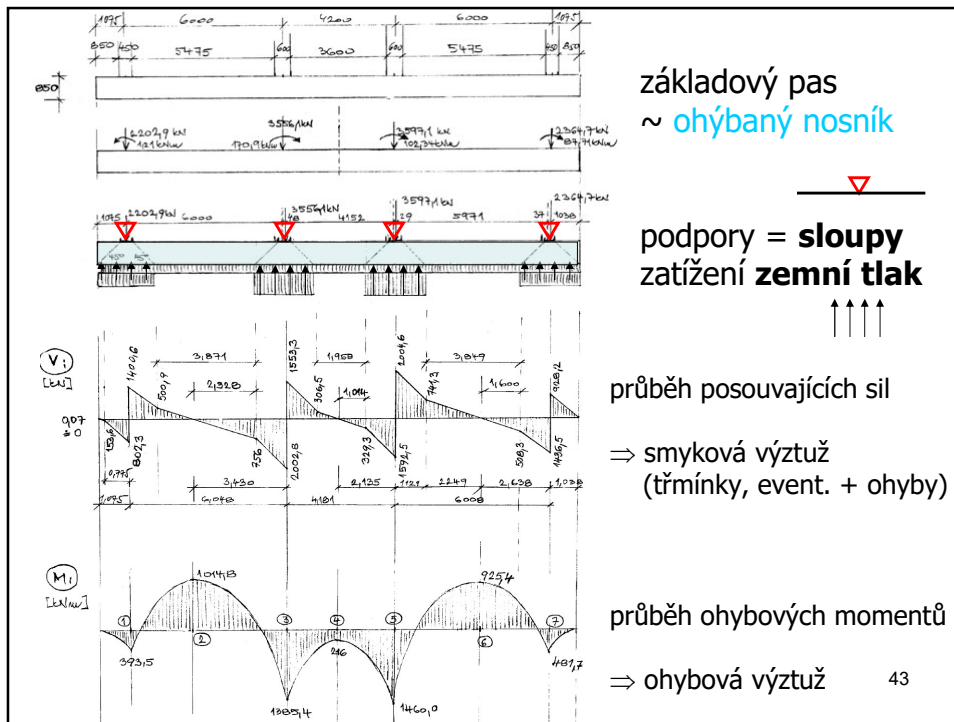
41

nadzákladová konstrukce měkká
pásky ohebné na méně stlačitelném podloží

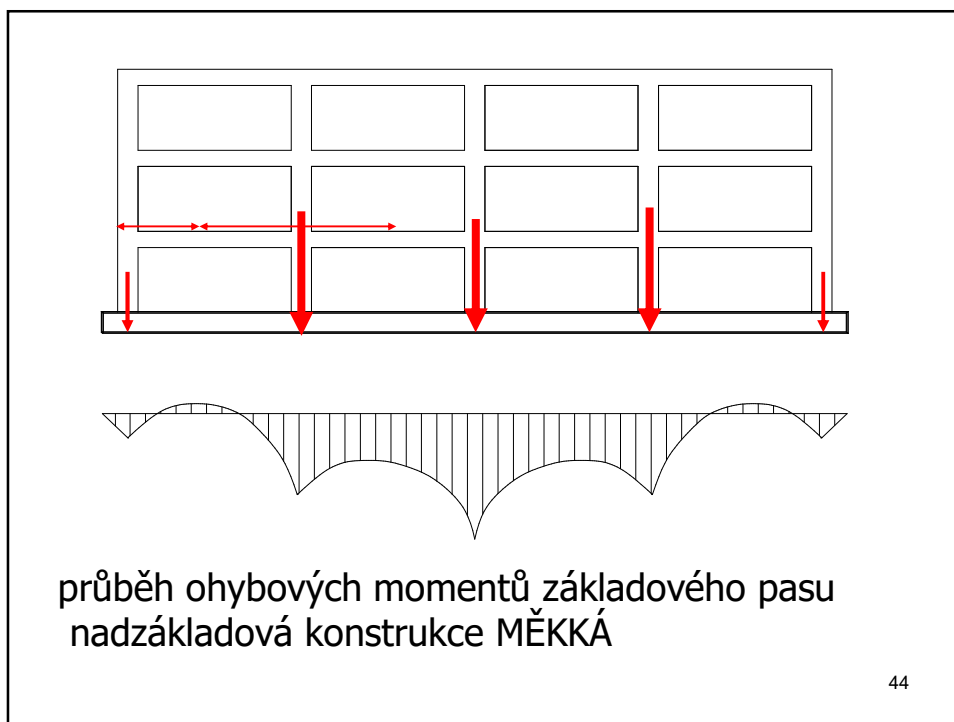

U delších základů vede toto zjednodušené rozdělení napětí k nereálným silovým účinkům. Proto je u delších základových pásků vhodné idealizovat podloží např. pružným podkladem nebo jinak .

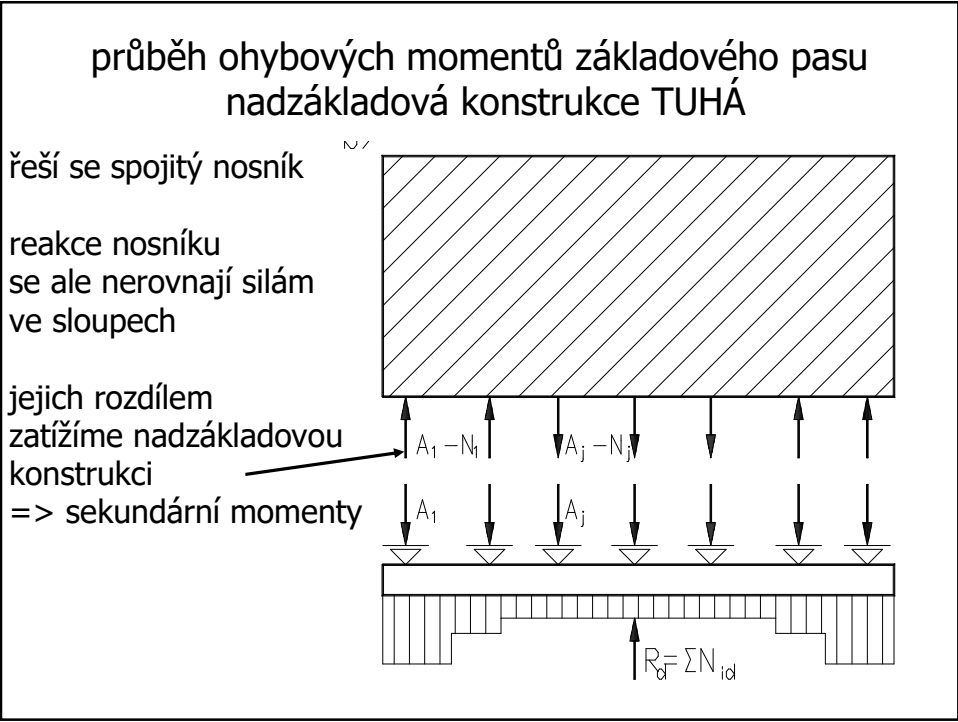
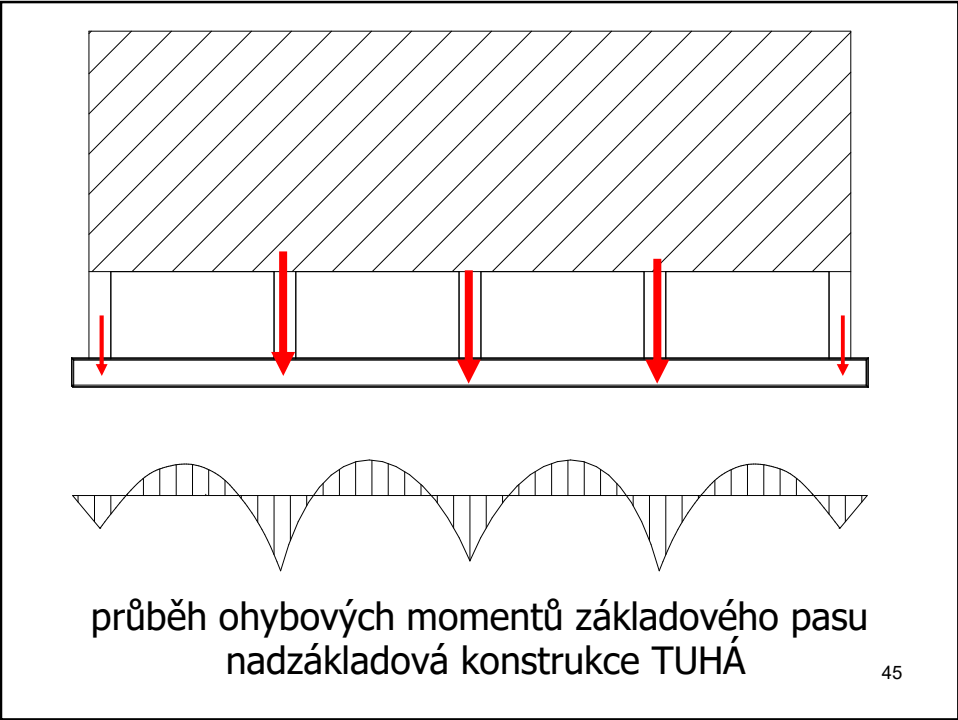
42

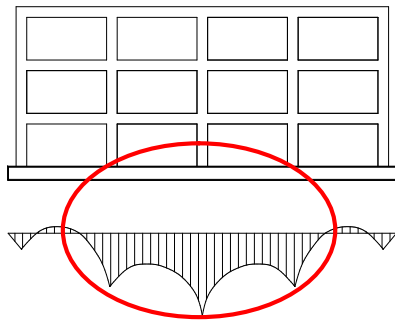
43

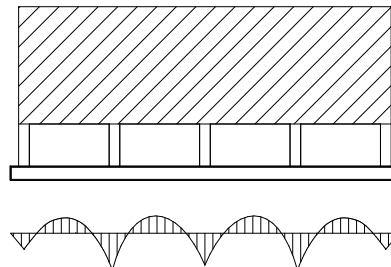
44

a) rám

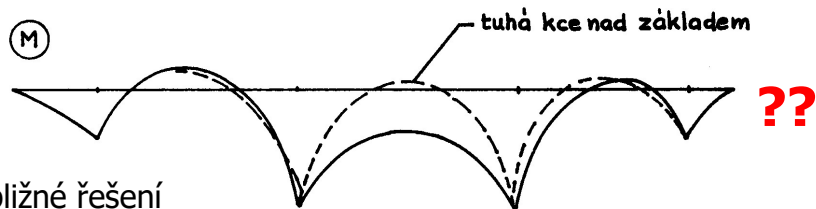
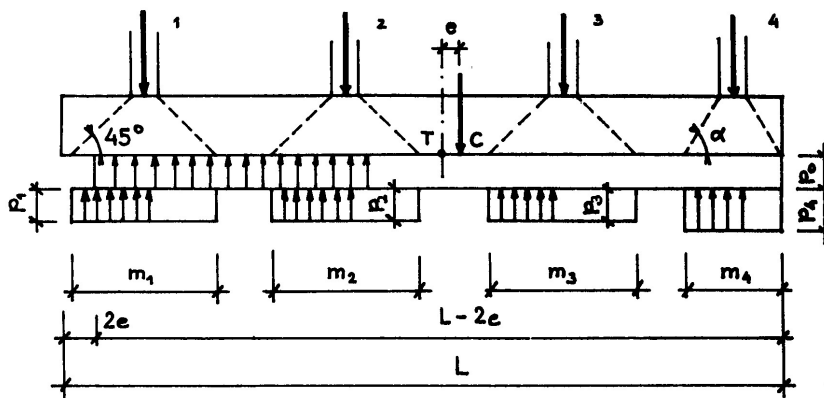
b) stěna

průběh ohybových momentů základového pasu

a) nadzákladová konstrukce **MĚKKÁ**

b) nadzákladová konstrukce **TUHÁ**

přibližné řešení

⇒ dáme výztuž i tam, kde by podle výsledků výpočtu nemusela být (z průběhu ohybových momentů)

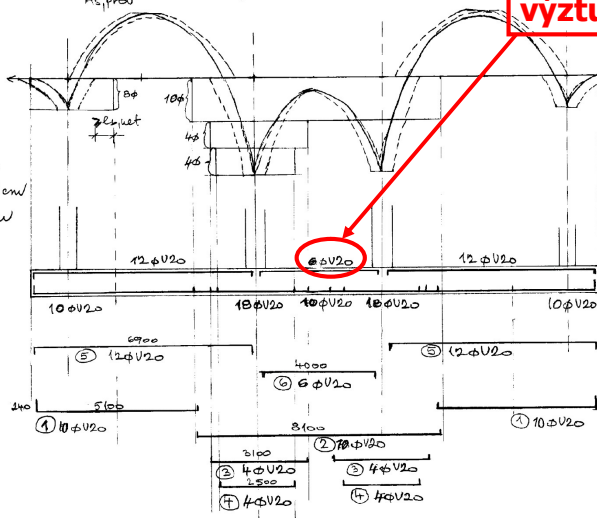

ROZDĚLENÍ MATERIÁLU (PODĚLNÁ VÝZTUŽ)

$$l_{b,net} = \alpha_a \cdot l_b \cdot \frac{A_{s,req}}{A_{s,prov}} = 10 \cdot 700 \cdot \frac{1}{3} = 2350 \text{ mm}$$

alespoň minimální výztuž

MĚŘÍTKA:
3000mm = 1cm
1m = 1cm

$$\mu_j = \frac{0,9d}{2} = 0,45d$$

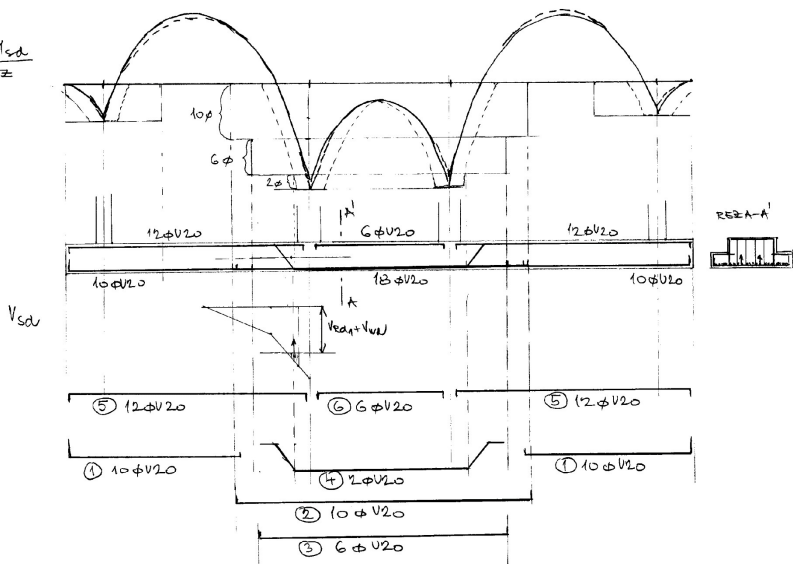
$$= 0,45 \cdot 75 = 360 \text{ mm}$$

KOTEVNÍ DÉLKA:
 $l_b = 45\phi = 45 \cdot 20 = 900 \text{ mm}$
 $\rightarrow \alpha_a = 0,7$
 spodní výztuž
 $l_{b,net} = 0,7 \cdot 900 = 630 \text{ mm}$
 horní výztuž
 $l_{b,net} = 0,7 \cdot 900 = 630 \text{ mm}$
 PŘESAHOVÁ DÉLKA
 $l_s = (1,4 + 2\phi) l_{b,net}$
 (viz příloha 1b)

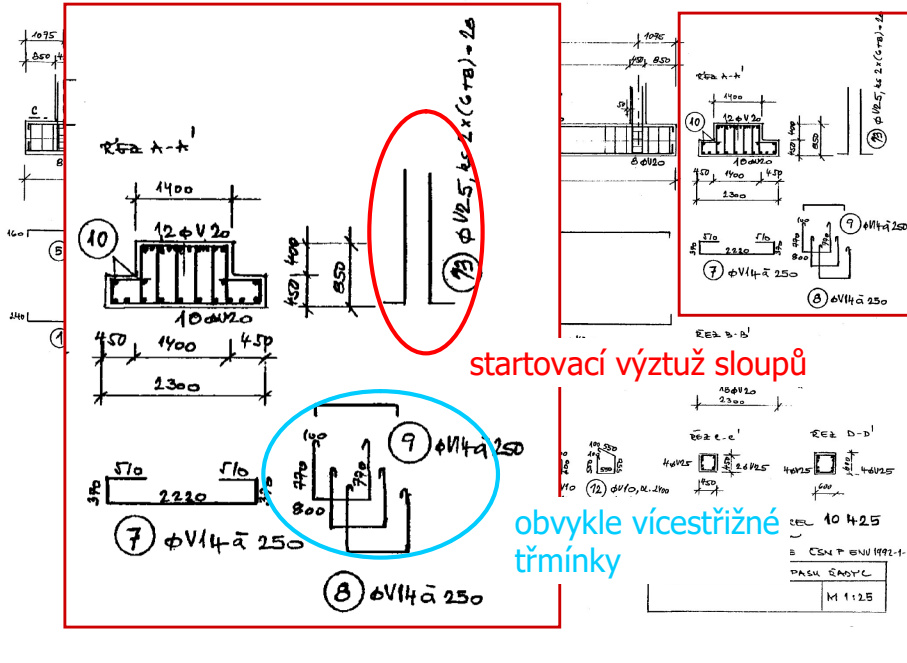
ROZDĚLENÍ MATERIÁLU (ALTERNATIVA PRŮKOVÉ VÝZTUŽE)

$$\frac{M_{sd}}{z}$$

-0,4-

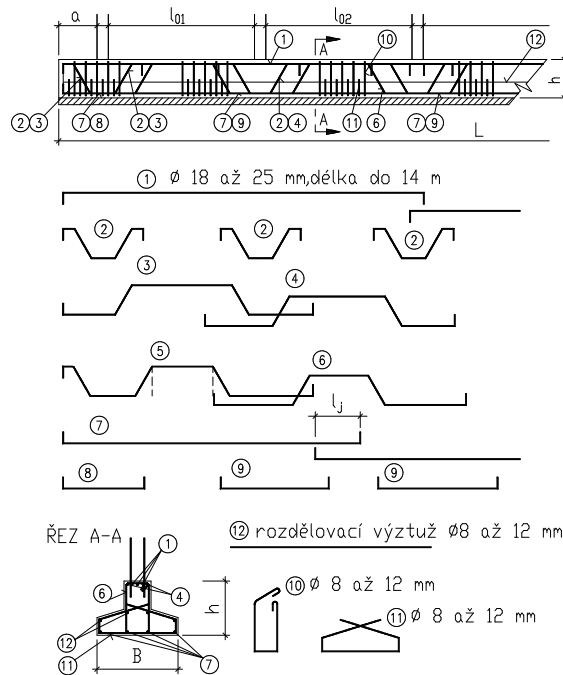

výkres výztuže základového pasu

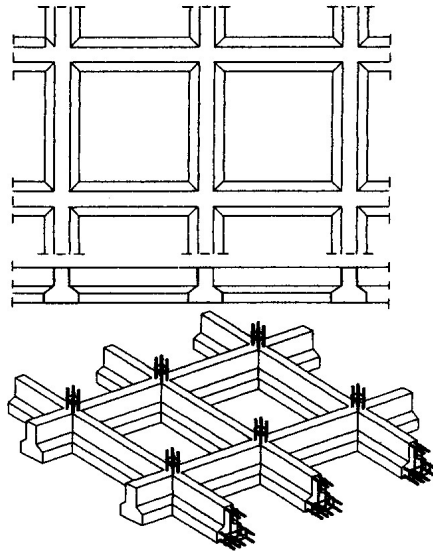

výkres výztuže základového pasu

smyková výztuž
 je tvořena
 třmínky a ohyby

ZÁKLADOVÉ ROŠTY

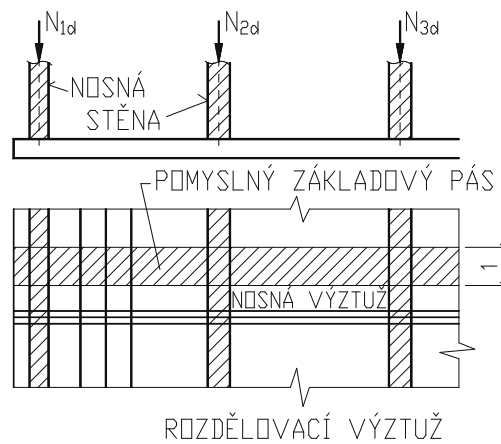
53

ZÁKLADOVÉ DESKY

- pod nosnými stěnami

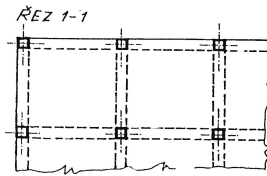
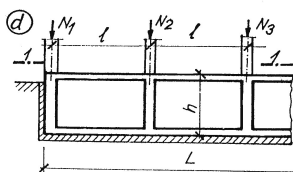
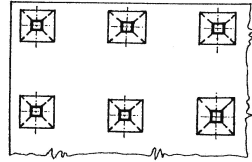
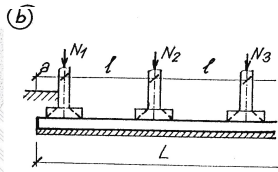
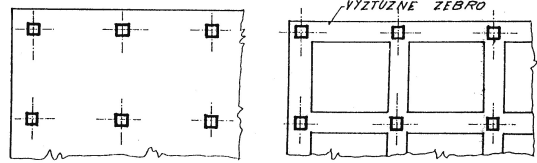
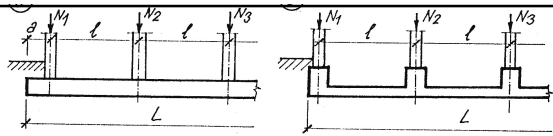
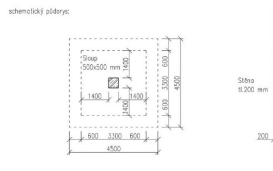
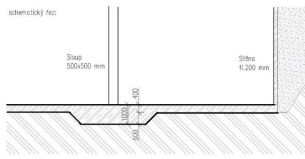
1m pruh $\approx$
základový pas pod sloupy

přihlédnout k tuhosti
podloží i nadzákladové
konstrukce

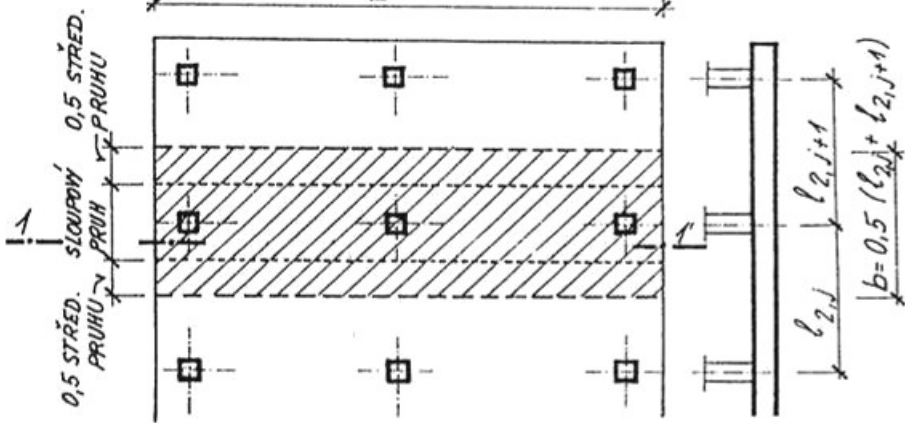
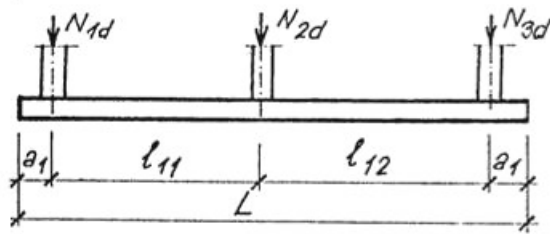

ZÁKLADOVÉ DESKY

- pod sloupy
- řešíme jako lokálně podepřené desky

REZ 1-1'

PILOTY

Podle technologie

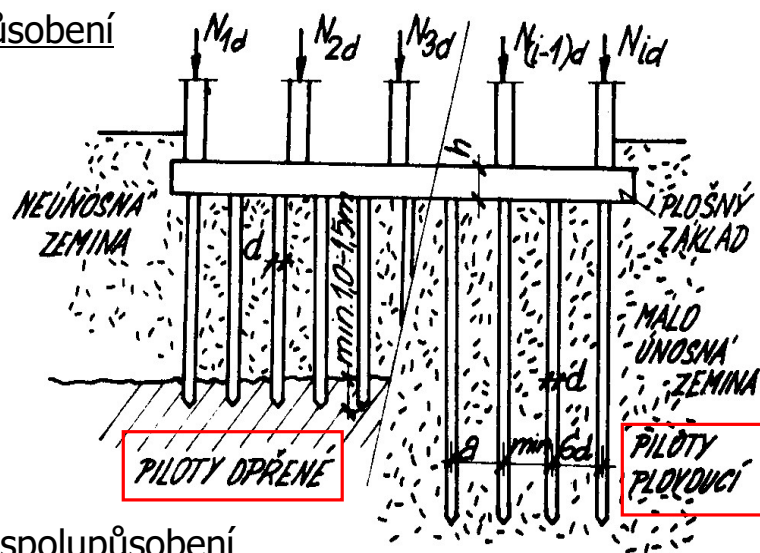
- beraněné
- vibrované a vibroflotace
- vrtané a kořenové
- spouštěné (studně, kesony) a těžené (šachtové pilíře)
- prefabrikované (beraněné)
- monolitické
- předpjaté

Podle rozměrů

- mikropiloty (do 15-20 cm)
- piloty (20-60 cm)
- velkopřůměrové (do cca 140 cm)
- šachtové pilíře (větší)

57

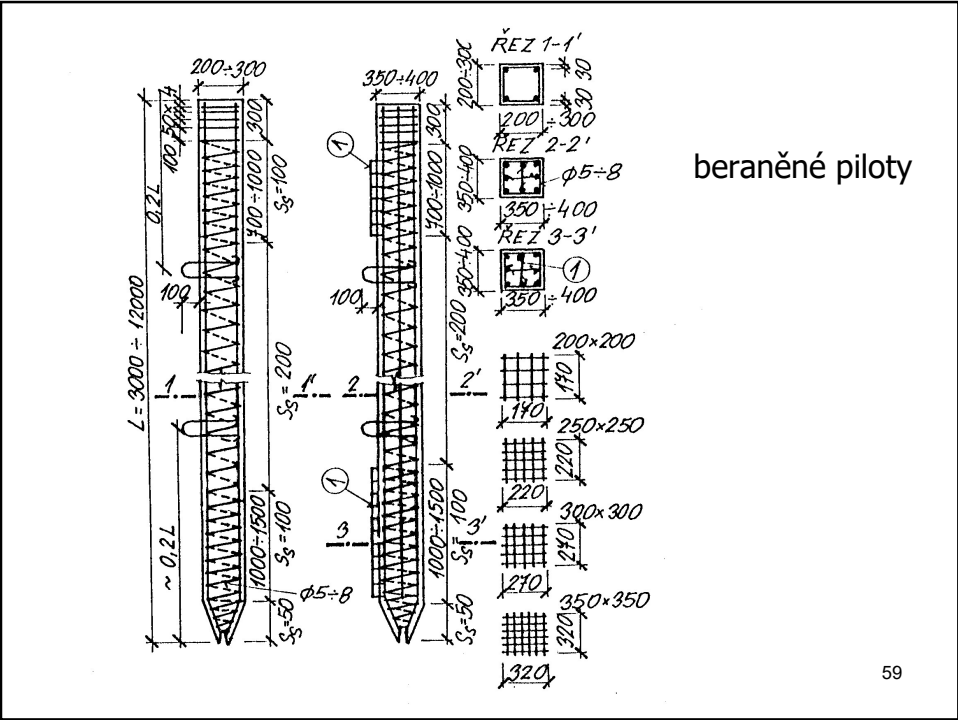
podle působení

podle spolupůsobení

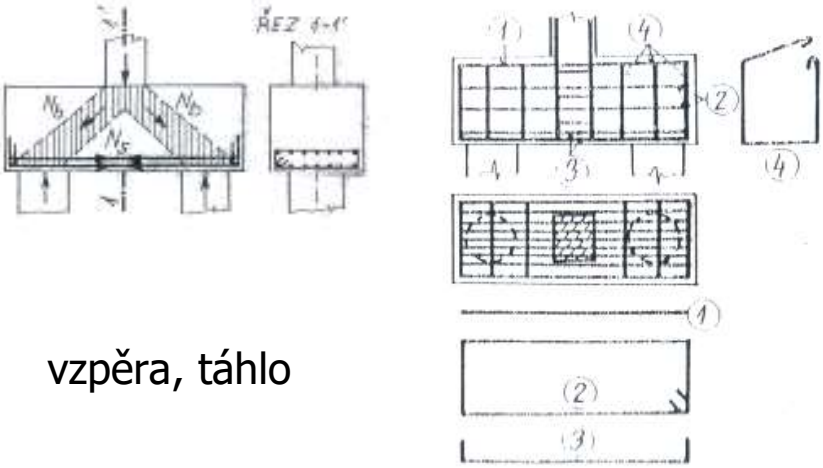
- jednotlivé
- skupiny pilot

58

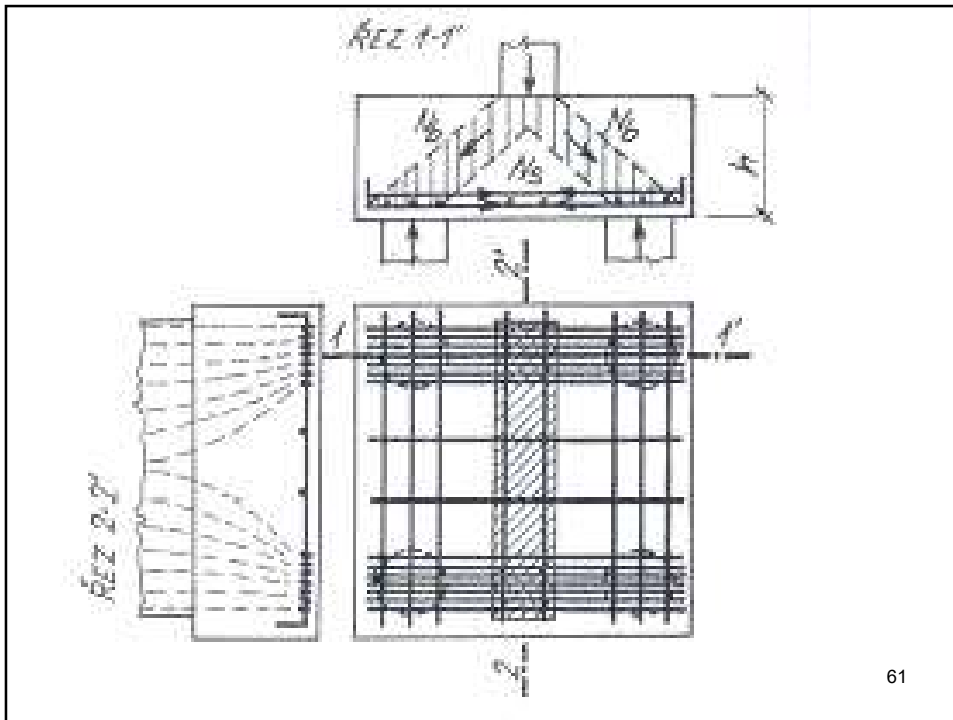

beraněné piloty

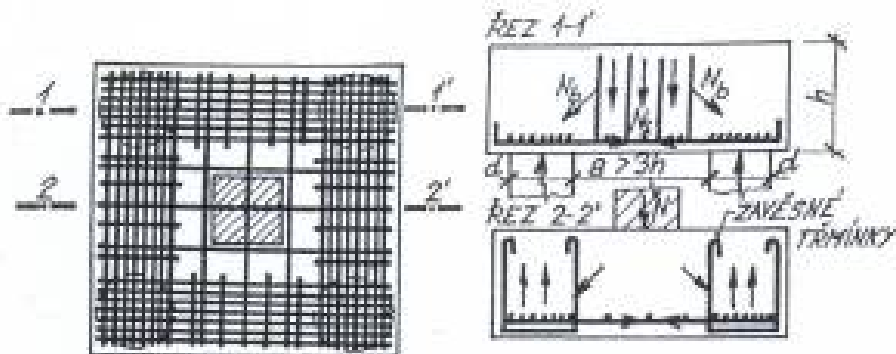
skupiny pilot - zhlaví

vzpěra, táhlo

je-li $a > 3h$ → závěsný třmínek:
 počet (plocha) třmíneků:
 z $N/(1,5n)$
 N...normálová síla ve sloupu
 $n \geq 3$ počet pilot

? vodotěsný ? beton

- fyzikální vodotěsnost - nelze → beton je porézní materiál
  - makropóry $\varnothing$ nad 1nm
  - mikropóry $\varnothing$ do 1nm
    - gelové – 20-30% objemu cem. tmelu
    - hydratační a kapilární – až 40% objemu c. t.
  - odolnost betonu proti vodě → **otevřené kapiláry** větší než 10^{-7} m
  - velikost závisí na množství přebytečné vody
- technická vodotěsnost = hloubka průsaku vody do struktury betonu kapilárním transportem =>
VODONEPROPUSTNOST BETONU

63

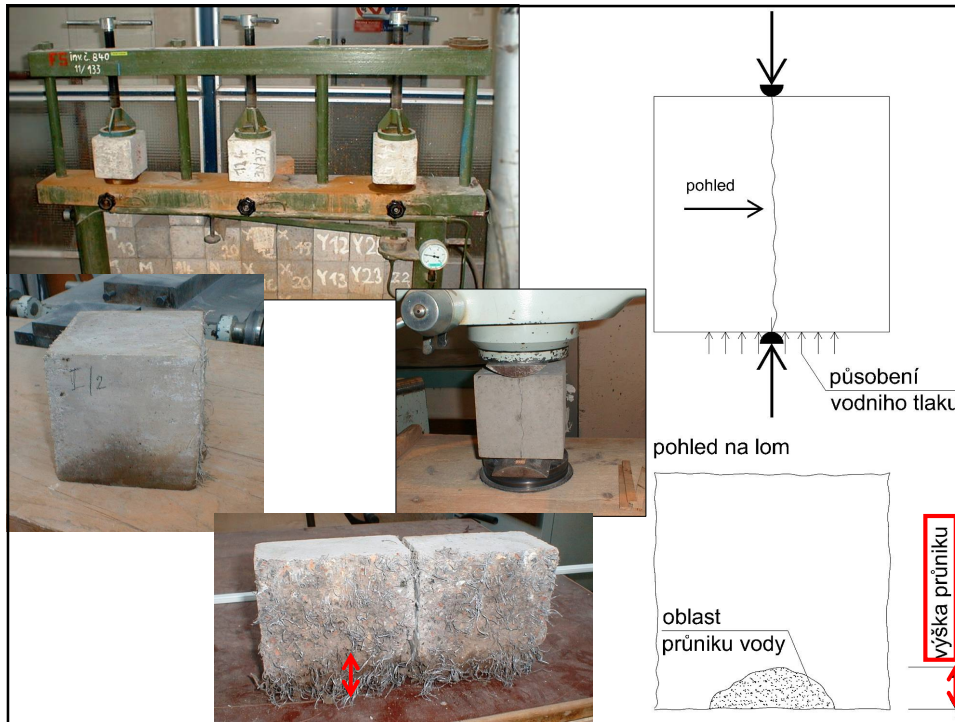
vodonepropustnost betonu

- ČSN 73 1209 „Vodostavebný beton“ (stupně vodotěsnosti do konce r.2003)
- ČSN 73 1321 „Stanovení vodotěsnosti betonu“
- ČSN EN 206-1 „Beton-Část 1:Specifikace, vlastností, výroba, shoda“
- ČSN EN 12 390-8 „Zkoušení ztvrdlého betonu – Část 8: Hloubka průsaku tlakovou vodou“
- ČSN EN 73 1316 „Stanovení vzlínivosti, nasákavosti, vlhkosti“

ČSN EN 206+A2 : C 25/30 – XC2, XF2 – CI 0,20 – D_{max}22 – S3
(doplňující požadavek) max. průsak 50mm podle ČSN EN 12 390-8

64

srovnání zkoušek vodotěsnosti betonu

	ČSN 73 1321	ČSN EN 12390-8
Zkušební těleso	hranol s délkou hrany 200mm, válec o průměru 150mm	hranol o hraně 150, 200mm, válec o průměru 150mm, vývrtky
Stáří betonu	28 dní	28 dní
Zkušební tlak	tlak $\leq 0,2$ MPa: - 0,1MPa po 24 hod. - 0,2 MPa po dalších 24 hod. tlak $\geq 0,2$ MPa: - 0,2MPa po 24 hod. - 0,2 MPa po dalších 24 hod. - postupně 0,4; 0,8; 1,2 MPa dle požadavku na vodotěsnost nebo podle dosažené vodotěsnosti po dalších 24 hod.	500 $\pm$ 50kPa po dobu 72 hod. $\pm$ 2 hod.
Výsledek zkoušky	nejnižší stupeň vodotěsnosti dosažený na zkušebních tělesech sady	rozlomení zkušebního vzorku, vyznačení hranice průsaku, změření největší hloubky průsaku
Hodnocení betonu	stupně vodotěsnosti – V2, V4, V8, V12	maximální hloubka průsaku

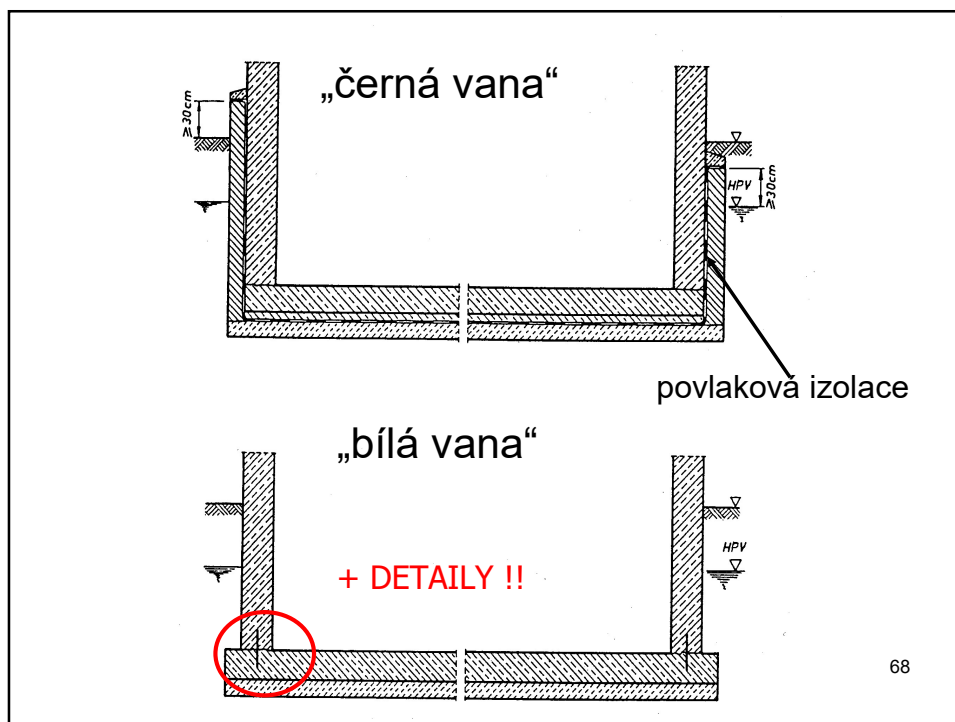
!!!NENÍ POPSÁN VZTAH MEZI VÝSLEDKY OBOU NOREM!!!

BETON = PORÉZNÍ MATERIÁL → VODONEPROUSTNÝ

~~VODOTĚSNÝ~~- VODONEPROUSTNÝ BETON
VODOSTAVEBNÝ BETON

- vodonepropustná železobetonová konstrukce
- vodotěsnost dosažena samotnou konstrukcí bez použití povlakových hydroizolací
- „bílá vana“
  - upravená ŽB konstrukce, která kromě nosné funkce plní i funkci těsnící proti pronikající vodě
  - tvarem připomíná nádrž či vanu
  - odlišný návrh od hydrotechnických staveb (zásobníků, nádrží)

67

68

„BÍLÁ VANA“ = vodonepropustná železobetonová konstrukce (vodonepropustnost zaručena samotnou konstrukcí bez použití povlakových hydroizolací)

konstrukce bílé vany musí splňovat:

- mezní stav únosnosti
- mezní stav použitelnosti a trvanlivosti
- těsnicí funkci proti prosakující vodě **NAVÍC!!**

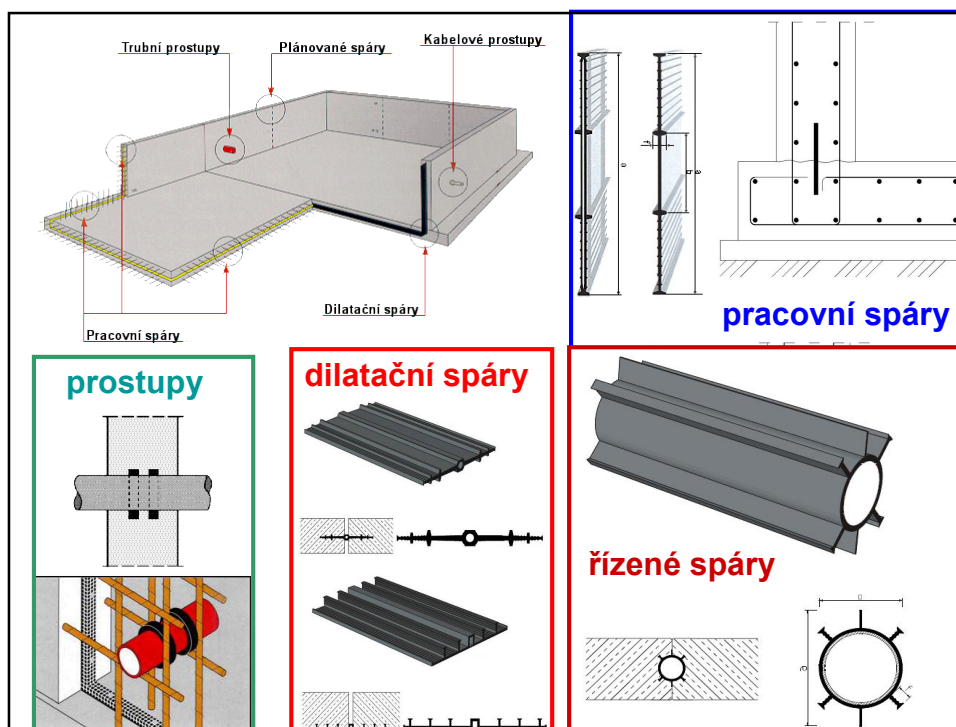
faktory ovlivňující správné fungování bílé vany:

- vodonepropustnost betonu – kvalita samotného betonu
- množství a šířka trhlin
- těsnění spár a prostupů

69

- vodonepropustnost betonu:
  - transport vody difúzí z vnějšího prostředí
  - uvolněná přebytečná záměsová voda
  - kondenzace vodních par
- množství a šířka trhlin
  - zatížení
  - dotvarování betonu
  - smršťování betonu
  - rychlost vývinu hydratačního tepla
  - teplotní a objemové změny
- spáry a prostupy
  - pracovní
  - dilatační
  - řízené nebo-li jalové

70

Neexistuje žádná speciální norma pro „BÍLÉ VANY“,
ani se v budoucnu neplánuje!

dostupné podklady:

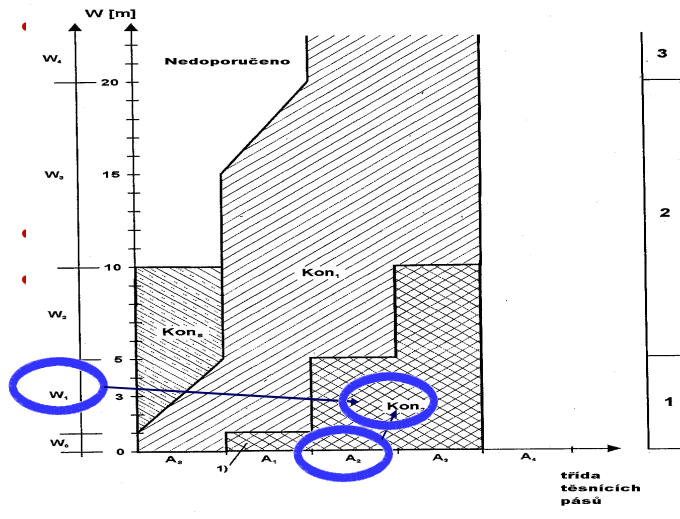
- překlad rakouské směrnice pro bílé vany z roku 2006
(technická pravidla ČBS)
  - sborník ke školení o bílých vanách
  - TP ČBS 04 z roku 2015 Vodonepropustné betonové
konstrukce (překlad německé směrnice + komentáře)
-

třídy požadavků na vodotěsnost vnějších stěn, základových desek a stropů			
Třída pož.	Zkrácené označení	Popis povrchu betonu	Příklady použití
A _s Zvláštní třída	Zcela suché	Žádná vizuálně patrná vlhká místa (tmavé zbarvení)	Skлады zboží, které je zvlášť citlivé na vlhkost
A ₁	Z větší části suché	Vizuálně patrná jednotlivá vlhká místa (max. matné tmavé zbarvení)	Dopravní stavby s vysokými požadavky, místnosti pobytu, sklady, domovní sklepy (skladovací prostory), domovní technické prostory se zvláštními požadavky
A ₂	Lehce vlhké	Vizuálně a dotykem patrná jednotlivá lesklá (vlhká) místa na povrchu	Garáže, prostory s domovní technikou (např. kotelny, kolektory), dopravní stavby
A ₃	Vlhké	Kapkovitý výskyt vody s tvorbou proužků vody	Garáže (s dodatečnými opatřeními, např. odvodňovací žlaby) atd.
A ₄	Mokré	Jednotlivá mokvající místa s výskytem vody, pro podlahové desky, stěny a podzemní stěny	Vnější skořepina dvouplášťových konstrukcí

konstrukční třídy pro bedněné železobetonové stavební díly		
Konstr. třída	minimální tloušťka stavebního dílu [m]	dimenzování na zatížení
Kon _s zvláštní třída	≥ 0,45 ≥ 0,60 pro W ₂	omezení šířky trhlin na ≤ 0,15mm
Kon ₁ zvláštní třída	≥ 0,35 ≥ 0,60 pro W ₄	omezení šířky trhlin na ≤ 0,20mm
Kon ₂	≥ 0,30	omezení šířky trhlin na ≤ 0,25mm

Postup řešení

POSTUP NÁVRHU PRO GARÁŽE A TECHNICKÁ ZAŘÍZENÍ:

75

TRHLINY v betonu !!!

- vznik trhlin
  - nedostatky v procesu výstavby: smršťování, dotvarování betonu a objemové změny v důsledku změn teploty a vlhkosti prostředí
- šířka trhlin
  - stupeň a systém vyztužení konstrukce
  - způsob provádění
  - způsob ošetřování
- ve **SPRÁVNĚ NAVRŽENÉ** železobetonové **KONSTRUKCI** trhliny výrazně neovlivní vodonepropustnost (ani při velkém tlaku vody)

76

Příklad : rozdíl ve vyztužení běžné železobetonové konstrukce a konstrukce, která má být vodonepropustná

- C 20/25, tl. stěny 300 mm, $c = 35$ mm
- $m_{Ed} = 52,836$ kNm/m, $m_{Ek} = 39,241$ kNm/m

podle ČSN EN 1992-1-1		máme-li nároky na vodonepropustnost
MSÚ	MSP, $w_k = 0,25$ mm	MSP, $w_k = 0,25$ mm
		$f_{ct,eff} = 0,5 * f_{ctm}$; $k_2 = 1,0$
7 Ø 10/m	9 Ø 10/m	14 Ø 10/m
100%	129%	200%

- $f_{ct,eff}$ – tahová pevnost betonu při vzniku prvních trhlin
- k_2 – souč. vyjadřující vliv rozdělení poměrného přetvoření po výšce průřezu

77

Úspěšnost provedení stavebního díla závisí na:

- správném návrhu konstrukce
- precizním dodržování obecných zásad
- odborných zkušenostech projektanta
- zkušenostech dodavatelské firmy
- dodržování technologické kázně
- kvalitním provedení betonáže
- ošetřování čerstvě uloženého betonu

I přes dodržení všech předpokladů může dojít k nedokonalostem → dodatečné sanace

---

78